

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**AUTOR PRÁCE:** Barbara LIPNEROVÁ**NÁZEV PRÁCE:** Analýza fenoménu dětské prostituce v latinskoamerickém regionu ve vybraných zemích**OBOR STUDIA:** Mezinárodní rozvojová studia**AUTOR POSUDKU:** Mgr. Tomáš Daněk, Ph.D.

1. HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE	
Logická stavba práce směřující k splnění stanoveného cíle práce (resp. zodpovězení výzkumných otázek)	C
Adekvátnost a náročnost metodologie a použitých metod	A
Obsahová úroveň práce (věcná a faktická správnost, interpretace fenoménů a vztahů, odborná terminologie)	A
Hloubka zpracování tématu, schopnost argumentace a kritického myšlení	A

Zdůvodnění hodnocení obsahové stránky práce:

Námítky k obsahové stránce viz níže. Za asi největší problém považuji jisté odchýlení od zadání.

2. HODNOCENÍ PRÁCE SE ZDROJI	
Věcná úroveň práce se zdroji, kvalita a množství relevantních zdrojů	A
Formální úroveň práce se zdroji	B

Zdůvodnění hodnocení úrovně práce se zdroji:

Autorka pracuje se zdroji více méně korektně, formální stránka je bez větších problémů, citované zdroje jsou relevantní, v některých případech autorka vychází i z renomovaných vědeckých periodik. Jistým problémem může být, že některé části jsou výrazně posrtaeny na několika málo zdrojích.

3. HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE	
Jazyková a stylistická úroveň, srozumitelnost textu	C
Formální náležitosti a grafická úprava	A

Zdůvodnění hodnocení formální stránky práce:

Po stránce typografické je práce v pořádku, gramatických chyb a překlepů jsem našel minimum. Jistým problémem je stylistika. Autorka používá místy nečeské formulace, ne vždy vhodně volí termíny a především - místy používá citově zabarvené výrazy z přirozeného jazyka (více též níže).

4. OTÁZKY K DISKUSI PŘI OBHAJOBĚ
:: Co je koncept „machismo“? (s. 21) :: Na s. 39 uvádíte: „Z výše uvedeného vyplývá, že k prostituci vede cesta především přes určitou formu strádání a nezáleží, zda jde o emocionální, ekonomickou či v případě vzdělání akademickou sféru. Z tohoto prostředí i nejčastěji pocházejí děti s rizikovými charakterovými rysy.“ Můžete ozřejmit souvislost mezi strádáním, akademickou sférou a vznikem rizikových charakterových rysů? Z textu není jasné, co tím míníte. :: Na s. 44 uvádíte: „V rozvinutých zemích se již provádí na tento typ viru testování a novými medicínskými postupy lze riziko přenosu významně snížit.“ Můžete prosím objasnit, jak lze

medicínskými postupy snížit riziko přenosu viru HIV?

:: Co je příčinou mnohem vyššího procenta nákazy prostituujících dětí v Thajsku (17%) oproti Vietnamu (5%)? A analogicky k tomu obrovského procenta nakažených na africkém kontinentu oproti Asii? (s. 44 – 45)

5. CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE

(Váhy kritérií nejsou určeny a celkové hodnocení není průměrem hodnocení dílčích.)

Shrnující komentář (povinný):

Autorka si vytkla za cíl zpracovat téma stejně nosné jako ožehavé, totiž problém dětské prostituce u nás i ve světě. Celkový dojem z práce je ambivalentní. Téma je na jedné straně zpracováno systematicky, a pokud jsem schopen posoudit, podává poměrně informativní vhled do řešené problematiky. Toto pozitivum je však na straně druhé kompenzováno některými negativními aspekty, především jistým odklonem od zadání, stylistikou, mezerami v práci s literaturou a redundancí traktovaných sdělení.

ODKLON OD ZADÁNÍ

Za největší problém považuji jisté odchýlení od tématu. Práce slibuje ve svém názvu analýzu fenoménu dětské prostituce ve vybraných zemích latinskoamerického regionu, po jejím důkladném přečtení jsem však zjistil, že je spíš obecným pojednáním o problematice dětské prostituce jako takové a to jak u nás, tak v Evropě i ve světě. Na latinskou Ameriku sice též došlo (v podobě Kuby a Brazílie), avšak fakticky až na posledních devíti stránkách textu, kde navíc autorka z ne malé části zopakovala konkrétní problémy, které pojednala již v obecných kapitolách. Tato skutečnost nesnižuje kvalitu zpracování tématu dětské prostituce – opět, pokud jsem jen schopen posoudit – ale představuje jisté přechýlení těžiště od popisu tohoto problému v jeho konkrétní podobě, k popisu obecnému. Nejsem si jist, zda bylo třeba obecné přípravy na téměř čtyřiceti stranách, aby byl vlastní cílový region shrnut v poslední pětině.

STYLISTIKA

Stylistická stránka textu je postižena třemi neduhy a to problematickými formulacemi, nevhodně zvolenými termíny a řadou citově zabarvených výrazů, které do akademického textu nepatří.

Příklady terminologických lapsů:

- :: „Ve druhé kapitole se řeší především legislativní uchycení dětské prostituce...“ (s. 13)
- :: „Spolu s chatrnou politickou stabilitou...“ (s. 21)
- :: „V mezinárodním kontextu je nejvíce slyšet Úmluva o právech dítěte...“ (s. 29)
- :: „Prodejem těla za peníze jsou zároveň zkřiveny představy o sexu a sexualitě samotné.“ (s. 45)

Příklady citově zabarvených slov:

- :: „Proto nejsou ojedinělé případy, kdy jsou celé vesnice bez jediného mladičkého člověka.“ (s. 18)
- :: „... život je však mnohdy velmi nebezpečný a, zvláště v severní části, zahalen drogovým oparem.“ (s. 21)
- :: „Majitelé vykřičených domů mají obvykle ...“ (s. 36)
- :: „Jestliže novopečená matka své dítě úspěšně donosí ...“ (s. 46)
- :: „Sama Rafaela začala s prostitucí ve třinácti letech a jedním dechem dodává, že...“ (s. 53)
- :: „Kuba ztratila po rozpadu sovětského bloku dech.“ (s. 54)

Příklady formulačních lapsů:

- :: „Drogové a prostituční prostředí také zvyšuje ohrožení dětí před obchodem s drogami, do něhož se tak mohou samy zapojit, stejně jako do jiných kriminálních činností.“ (s. 49)

:: „Podstatným problémem pro nastávající matky v prostituci je nedostupnost prenatální péče, tudíž novorozencům hrozí smrt či jiné choroby.“ (s. 50)

:: „Jedna oblast však nezaostává ani v úpadku, a tak se tropický ráj stal také rájem sexuálního turismu.“ (s. 54)

REDUNDANCE

Strukturně je práce dobře stavěná, odvíjí se od obecného ke konkrétnímu, leč s mnoha repetitivními a redundantními pasážemi. Problém chudoby je probírán a opakován napříč celým textem, takže se v několika kapitolách nacházejí už dříve několikrát zmíněné skutečnosti.

Následky prostituce jsou probírány jak v kapitole tomu speciálně určené (kap. 4), tak v podkapitole 1.3.2 „Faktory přispívající k dětské prostituci“, tak ve vlastní případové studii (kap. 5), která je opět spíše obecným popisem stavu v cílových zemích a ilustrací na několika konkrétních případech, než vlastní studií. Často jsou též opakována fakta týkající se dopadů prostituce na psychické i fyzické zdraví jedince (nemoci, násilí, drogy atd.)

Redundance se také objevují v podobě kapitol, jejichž zařazení do práce nepovažuji za nezbytné. Není mi např. jasné, k čemu je třeba zevrubný popis legislativní stránky prostituce v Evropě a zejm. pak v ČR (kap. 2.1), podobně např. popis fyzicko-geografických charakteristik Brazílie, který nemá žádnou zjevnou souvislost se zbytkem textu.

ZDROJE A CITACE

Práce se zdroji zásadní nedostatky nevykazuje, ale některé přece. Především – velká část textu je založena na několika málo zdrojích (ECPAT, Milfait, Vaníčková, Shahab Ahmed, Začalová atd.), přičemž v některých částech textu jsou i celé strany opřeny o jediný zdroj (např. s. 21 – 24).

Typické přitom je, že z jednoho zdroje čerpá jedna dílčí kapitola (např. kap. 1.3. Dětská prostituce v Latinské Americe stojí na zdrojích z ECPAT International). Navíc jsou zdroje vždy uváděny pouze obecně (např. Vaníčková, 2005) bez přesnějšího označení kapitol či stran, které jsou parafrázovány. Stejně je tomu i v případě doslovných citací (příklad níže). Celý text místy působí až jako skládanka z několika zdrojů, které autorka rozstříhala a po odstavcích přearanžovala podle jiného kritéria. Citace jsou totiž uváděny vždy na konci každého odstavce a to až se železnou pravidelností.

Věcně se zdá být většina zdrojů relevantních.

Na některých místech jsou poněkud zavádějící citace. Například:

:: HUMANIUM, 2011 se v seznamu zdrojů hledá těžko, protože figuruje pod položkou „Child prostitution | Humanium for Children Rights“

:: Tesař na s. 48 je citován podle internetového zdroje jako (OPSYCHOLOGII, 2014)

:: „Lidskoprávní úmluvy ve světě“ jako LIDSKAPRAVA, 2014 atp.

Na pozoruhodný jazykový útvar jsem pak narazil na s. 47. Zde bych se rád autorky zeptal, zda se opravdu jedná o doslovnou citaci (a pokud ano, pak proč u ní není přesná lokace uvedením čísla stránky) a jak jí rozumí. Jako ilustraci ji akceptuji, ale její smysl mi uniká: „Rozumíme tomu, že rodinná konstelace a sociální podpora dítěte v tom hrají také významnou roli a v případě prostituce dítěte z přinucení ze strany rodičů, kteří ho přesvědčili o pozitivním dopadu, bude stigmatizace dítěte mít úplně jinou podobu než u dítěte, které bylo obchodováno pod negativní pohrůžkou cizím člověkem nebo zůstává otázkou, zda a jak bude stigmatizováno dítě, které se rozhodne k prostitučnímu chování jenom proto, aby přestalo být skupinovým outsiderem atd.“

VĚCNÁ STRÁNKA

Protože se nejedná o oblast mých odborných zájmů, jsou mé možnosti posoudit relevanci zvolených aspektů problému a míru, v jaké je jim věnována pozornost, omezené. Několik poznámek si však dovoluji.

Podkapitola věnovaná dějinám prostituce mi přijde poněkud povšechně zpracována, a pokud už

se autorka pouští do interpretace prostituce v traktovaných formách – tedy pohostinné, posvátné a legální – zasloužily by si tyto kategorie výstižnější představení, postavené např. na antropologických zdrojích.

Některé citace považuji za hraniční: „Prostituce však mohla povstat už tenkrát: žena svolila být muži po vůli i bez sdílení jeho lásky za kus zabité zvěřiny nebo chycenou rybu, kterou od něho dostala, za třpytivou mušli, lesklé ptačí pero, za zářivý kámen se podvolila bez touhy a dráždění bezuzdnosti práv lásky.“ (s. 14) Podobně dále na s. 15: „... osamělí lovci se pohybovali v lesích či neznámém terénu, a zároveň pocíťovali touhu usednout k ohni se svými druhy.“ Je Duffour opravdu tím správným zdrojem pro interpretaci prehistorie prostituce? Nevím, ptám se. Ovšem soudě podle nakladatelství, v němž byla kniha vydána (Fontána), které vydává především esoterní literaturu ...

VLASTNÍ PŘÍNOS PRÁCE

Zde jen stručná poznámka: závěrečné rady vnímám jako poněkud neúčinné s ohledem k problémům, jež autorka v celé práci traktuje jako příčiny vedoucí k prostituci. Tak např. na s. 58 ústy Shahaba Ahmeda uvádí, že by bylo žádoucí rozšíření „... možností sociální mobility a probouzení citlivosti k tématu a morálním hodnotám. Děti by měly být dále poučeny o své bezpečnosti, jak chránit své tělo i sebe před sexuálním vykořisťováním.“ Opravdu se autorka domnívá, že poučení dětí o způsobech, jak se chránit před sexuálním vykořisťováním bude mít nějaký účinek? Domnívám se, že většina obětí tohoto byznysu o jeho odvrácené tváři ví dost (přínejmenším z hlediska jeho psychologických dopadů), ale právě jejich neblahá životní situace jim neumožňuje, než na tuto sebezničující hru přistoupit. Domnívám se tedy, že doporučení Shahaba Ahmeda nemá valné ceny. Podobně s centry plánovaného rodičovství aj.

DOPORUČENÍ NAD RÁMEC POSUDKU

Z textu je znát autorčin talent pro beletristickou tvorbu, což nemíním nijak pejorativně! Pokud by autorka zapracovala na slohu, stylistice a dokázala téma zpracovat do kvalitního a silného příběhu, mohla by mít taková kniha mnohem větší dopad, než tisíc akademických studií. Příkladem může být Coelhoův Alchymista. Velmi jednoduchý příběh, který nabídl srozumitelný a nosný rámec pro dezintegrované psychické struktury brazilských (nejen) adolescentů, tak údajně poskytl silnou motivaci k zápasu s nepřízní osudu. Stejně tak příběh, do nějž by byly organicky zakomponovány prvky autoterapie a svépomoci pro dívky stížené krutým jhem prostituce, by mohl vydat za tisíc osvětových akcí. Dobré knihy se prodávají a distribuují samy a ničeho není třeba více, než antidot proti škvárům typu "Fifty shades of gray", které pervertované fantazie konzumentů sexuálního průmyslu ještě přizívají.

ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ

Úkolem oponenta je z definice oponovat a kritizovat, což jsem v případě práce Barbary Lipnerové učinil měrou vrchovatou. Je však také třeba vyzdvihnout kladné stránky práce. Autorka si odvážně zvolila velmi obtížné téma, jehož náročnost tkví především v jeho vlastní povaze. Na jedné straně patří k žánru akademické práce nestranný, nehodnotící popis zkoumaného předmětu, na straně druhé představit autenticky a přitom bez emocí téma, jehož samotná existence je založena na emocích, pudech a instinktech, je téměř neřešitelný problém. Avšak i přesto, jak obrovský emocionální a lidskoprávní náboj samotné téma nese, poradila si s ním autorka důstojně a v textu si na většině míst udržela nezbytný nehodnotící odstup. Práce představuje informativní a domnívám se, že i ucelené úvodní představení tématu a už jako takové splnilo svůj účel. V posledku se možná ukázalo i jako lepší, že se fenoménu prostituce věnovala více v jeho obecnosti, protože studii zaměřené na konkrétní region by na prostoru vymezeném bakalářské práci dost možná scházel nezbytný kontext. Závěrem si však neodpustím své doporučení: každému co jeho jest a emočně silným tématům nejlépe vyhovuje forma silného příběhu. Napište o tom knihu!

Práci doporučuji k obhajobě s hodnocením B – C. O výsledném verdiktu necht' je rozhodnuto s přihlédnutím autorčina výkonu při obhajobě.	
Práci k obhajobě	Doporučuji
Navrhuji celkové hodnocení	C

DATUM:

PODPIS: _____